

**Baltimore-i Egyetem
Jogi tanulmányok 2013-12. sz. kutatási tanulmány**

**A törvények kormányának felépítése: Adams és
Jefferson 1776-1777**

[James R. Maxeiner](#)

Baltimore-i Egyetem – Jogi Kar

Ez a dokumentum ingyenesen letölthető a következő honlapról
The Social Science Research Network Electronic Paper Collection:
<http://ssrn.com/abstract=2318838>

A törvények kormányának felépítése: Adams és Jefferson 1776-1779

James R. Maxeiner¹

a

Amerikai Ügyvédi Kamara és
Oroszország
Alkotmánybírósága

Közös szimpózium:

A jogállamiság és a jogállam jogi tanai

1. Bevezetés

Az Egyesült Államokban a jogállamiság gyakorlatilag polgári vallás. A jogállamiság az amerikaiak szabadságjogainak garanciája. Megvédi őket az átokfutó kormánytól. Ma az amerikai jogállamiság ostrom alatt áll. A kihívás azonban nem egy jobboldali Hitler vagy egy baloldali Sztálin részéről érkezik, akik megdöntnék azt.² Nem, az amerikai jogállamiság elleni kihívás a hit őrzőitől, azaz az evangélistáktól, apostoloktól, reformerektől és egyszerű tanítványoktól származik. Az amerikaiak külföldön terjesztik az evangéliumot, és megkérdőjelezik, hogy otthon megtartják-e azt.³ A liberálisok szerint az Egyesült Államoknak inkább jobb szabályokra van szüksége, mint kevesebb szabályra.⁴ A reformerek úgy látják, hogy az amerikai jogállamiság aláássa az egyéni felelősséget.⁵ A tanítványok úgy látják, hogy az amerikai szabályok inkább rossz döntésekhez vezetnek, mint hogy

¹ © James R. Maxeiner, 2013. Ezt a hozzájárulást a The Common Good Institute (Philip K. Howard, elnök) és a University of Baltimore School of Law nyári kutatási ösztöndíja támogatta.

² Ez azonban nem jelenti azt, hogy a terrorizmus és a technológia fejlődése ebben az évszázadban a jogállamiság aláásával fenyeget.

³ Lásd *Promoting the Rule of Law Abroad* (Carnegie Endowment for International Peace, 2006), különösen Frank Upham, "Mythmaking in the Rule-of-Law Orthodoxy," *in id.* at 75-104.

⁴ Richard A. Epstein, *Design for Liberty: Private Property, Public Administration, and the Rule of Law* (2011).

⁵ Philip K. Howard, *A senki szabálya: Saving America from dead laws and senseless bureaucracy* [in press].

a jókhoz.⁶ Még a padokban ülő jámbor hívek is érzékelik, hogy bármennyire is úgy gondolják, hogy megvédi az egyéni szabadságot a zsarnoki államfővel szemben, az amerikai jogállamiság a mindennapok védelmében és irányításában kevésnek bizonyul.⁷ A tudósok szerint "újragondolásra" van szüksége.⁸

Az amerikai jogállami vallás kételkedői felismerik azt, amit az igaz hívők nem: a jogállamiság nem csak a szabadságról szól. Hanem a kormányzásról is. Ez a gondolat járt az amerikaiak fejében a múlt század elején, amikor az akkor nemrég írt és ma is népszerű nemzeti himnusz, az *America the Beautiful* második versszakát énekelték: "Amerika, Amerika, Isten javítsa meg minden hibádat. Erősítsd meg lelkedet az önuralomban, szabadságodat a törvényben". Mára a törvényben foglalt szabadság elvesztette a csengését.⁹

Az amerikai jogállami vallás kételkedői megfigyelik azt, amit az igaz hívők figyelmen kívül hagynak: a hatékony jogállamiság a törvényes szabályok törvénye. A bírák által alkotott precedensek másodlagosak. Ez volt az amerikai jogászok fejében már 125 évvel ezelőtt is, amikor az Amerikai Ügyvédi Kamara elhatározta: "Magát a törvényt, amennyiben anyagi alapelvei rendezettek, a törvény formájára kell redukálni".¹⁰ Akkor még a bíró által alkotott jog legigazabb híve, James C. Carter, a kodifikáció kiemelkedő XIX. századi ellenzője is a magánjogra, azaz az egyének közötti jogkövetelésekre korlátozta a common law jogalkotás előnyeit, és kizárta "közjogunkat, a *törvényes* jogunkat, amely az alkotmányra, az állam szervezetére és igazgatására vonatkozik".¹¹ Ma azonban az amerikai jogászok figyelmen kívül hagyják ezt az igazságot, amikor a bírói jogalkotás kortárs common law-ját ünneplik, és figyelmen kívül hagyják a törvényhozás státútumait.¹²

⁶ Frederick Schauer, *Gondolkozz úgy, mint egy ügyvéd: A jogi érvelés új bevezetése* (2009). Lásd James R. Maxeiner, "Thinking Like a Lawyer Abroad: Putting Justice into Legal Reasoning", 11 *Washington U. Global Studies L. Rev.* (2012), *Washington U. Global Studies L. Rev.* (2012), o. sz. 55.

⁷ Ronald A. Cass, *The Rule of Law in America* (2001), 150-151. o.

⁸ Lásd pl. Robin L. West, "Chapter 2: Rethinking the Rule of Law", in Robin L. West, *Re-Imagining Justice: A formális egyenlőség, a jogok és a jogállamiság progresszív értelmezései* (2003), 13. pont. Lásd még: "Szimpózium: Is the Rule of Law Waning in America?", 56 *DePaul L. Rev.* 223-694 (2007) (tizennyolc esszé huszonegy szerzőtől).

⁹ Lásd Michael Kammen, *A szabadság szférái: A szabadság változó felfogása az amerikai kultúrában* (2001).

¹⁰ *Report of the Ninth Annual Meeting of the American Bar Association* (1886), 72-74. o.

¹¹ James C. Carter, *Argument of James C. Carter in Opposition to the Bill to Establish a Civil Code, Before the Senate Judiciary Committee, Albany, March at 23, 1887* 26 [emphasis in original].

¹² Lásd pl. American Bar Association, *Common Law, Common Values, Common Rights, Essays on Our Common Heritage by Distinguished British and American Authors* (2000), viii. pont.

Az amerikai jogállamiságban kételkedők két problémát látnak, amelyek valójában ugyanannak az éremnek a két oldala. Az érem egyik oldalán olyan jogi szabályokat látnak, amelyek túlságosan részletesek, és alkalmazásuk során tagadják az emberi ítélőképességet. A szabályok és nem az emberek hozzák meg a döntéseket olyan ügyekben, amelyekre a jogalkotók soha nem számítottak. A mai amerikai jogállamiság - Philip K. Howard jogreformer szerint - "a senki szabálya". A halott törvényhozók nyelvezete uralkodik, mert nem bíztak abban, hogy a bírák végrehajtják a kevésbé részletes utasításokat. Az érem másik oldalán a kételkedők olyan bírákat látnak, akik a törvények szövege fölött felsőbbrendűséget követelnek. Antonin Scalia bíró leírja azokat a bajokat, amelyek akkor keletkeznek, amikor "a bírák a törvényt jobban megalkotják, mint hogy tisztességesen levezetnék azt az irányadó szövegekből"; a szabályok követése helyett a bírák "azt teszik, amit akarnak".¹³ A szokványos törvényhozás alássa a demokráciát.¹⁴ Az érem egyik oldalán a jog túl biztos. A másik oldalon túlságosan határozatlan.¹⁵

A szokásjog által elértéktelenedett érmével nem lehet jó kormányzást vásárolni. A jó kormányzás a törvényektől függ, hogy magától menjen. Csak így tudják a kormányzott és a kormányzó egyaránt alkalmazni a törvényeket, saját magukra és másokra a józan eszüket használva, anélkül, hogy érthetetlen szabályok zavarba hoznák őket, vagy véget nem érő eljárásokkal frusztrálnák őket. Richard A. Epstein professzor, egy libertárius, felírja a gyógymódot: "győződjünk meg arról, hogy a kormányzatra bízott feladatok egyszerre korlátozottak és jól körülhatároltak, és ... hagyjuk, hogy a felelős emberek a feladatuk elvégzéséhez szükséges mértékű rugalmassággal rendelkezzenek".¹⁶

Az amerikaiak felépíthetnek egy működő kormányt, de ehhez kurázsira van szükség. A kormányzatra bízott feladatok korlátozása és meghatározása, ugyanakkor e feladatok elvégzésében rugalmasságot biztosítva, a jogalkotás kérdése. Az amerikaiak nem rendelkeznek kellő szakértelemmel a jogalkotás terén. A törvények megírásához szükséges amerikai készségek hiányosak. Hiányosak az amerikai készségek a jogszabályok értelmezésében. Az amerikai készségek a jogszabályok alkalmazásában hiányosak. Az amerikaiak tudják ezt. A világ tudja ezt.¹⁷ Mégis, a feladatot kezelni kell...

¹³ Antonin Scalia & Bryan A. Garner, *Reading Law: A jogi szövegek értelmezése* (2012) és 49.

¹⁴ Id. 3.

¹⁵ Lásd West, *Supra* note 8, 13, 26-31; James R. Maxeiner, "Legal Indeterminacy Made in America: 41 *Valparaiso U.L. Rev.* 517 (2006), 517. o.; "Legal Certainty and Legal Methods: A European Alternative to American Legal Indeterminacy?", 15 *Tulane J. Int'l & Comp. L.* (2007) at 541.

¹⁶ Epstein, *fenti* megjegyzés, 4,6-7. o. Lásd Howard, *fenti* megjegyzés (a "folyosókról" 5beszélve); James

R. Maxeiner, *Policy and Methods in German and American Antitrust Law: A Comparative Study* (1986) at (a "negatív kötöttségről" beszélve).

¹⁷ Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet, *Szabályozási reform az Egyesült Államokban* (1999) (48"A legsúlyosabb szabályozási problémák középpontjában a

ble.¹⁸ Amit a kételkedők Amerikának keresnek, az a valóság külföldön. Ez egy jogállam része. Mások a törvények szerint kormányozhatnak: mi akadályozza meg az Egyesült Államokat abban, hogy jó törvényeket dolgozzon ki?

A jogállami vallás és a korabeli szokásjog a show stopperek. Annyira uralják az amerikai gondolkodást a jogról és a jogi módszerekről, hogy nem hagynak teret a jobb módszerek gyökerének.

2. Kortárs szokásjog

Az amerikai jogállamisági vallás szerint az Egyesült Államok "common law" ország, ahol a bírói precedensek jelentik a törvényt, és ahol a törvények - még ma is - alkalmi beavatkozók.¹⁹ Az amerikai jogállamiság-vallás az Albert Venn Dicey angol jogász által népszerűsített XIX. század végi jogállamiságot tükrözi: common law, common law bíróságok és nincs mérlegelési jogkör a jogalkalmazásban.²⁰ "A common law az angol-amerikai világban a legtöbb ember számára a jogállamiság szinonimája".²¹

A mai szokásjogban a bírák a legfőbb törvényhozók. Ahol nincs törvény, vagy a törvény csak a precedensekben található meg, ott ők jogosultak kötelező jogot, azaz a common law precedenseket kötelezővé tenni a jövőbeli ügyekben (*stare decisis*). Ahol vannak törvények, ott hatáskörrel rendelkeznek annak eldöntésére, hogy ezek a törvények összhangban vannak-e az Egyesült Államok alkotmányával (alkotmányossági vagy bírói felülvizsgálat, más néven bírói szupremácia). Továbbá, ahol vannak törvények...

az elsődleges jogszabályok minősége. ... Az Egyesült Államokban a többi OECD-országhoz képest rendkívül nehezen sikerült javítani a jogalkotás minőségét és koherenciáját.").

¹⁸ Ezt mondta Samuel Williston, a szerződések ikonikus tudósa már 1914-ben. *Lásd* Samuel Willis- ton. "The Uniform Partnership Act with some other remarks on other Uniform Commercial Laws, An Address before the Law Association of Philadelphia December 18, 1914" (1915) at *reprinted2 in U63. Pa. L. Rev.* (1915)196) 197.

¹⁹ *Lásd* Jane C. Ginsburg, *Introduction to Law and Legal Reasoning, Revised Edition* (2004), 71. o. (lásd Jane C. Ginsburg, *Introduction to Law and Legal Reasoning, Revised Edition*, 2004). A common law átvitelével kapcsolatos szkeptikus nézetekről lásd pl. Calvin Woodard, "Is the United States a Common Law Country?" in *Essays on English Law and the American Experience* (Elisabeth A. Cawthon és David E. Narrett, szerk., 1994), 120. o.; Gordon

S. Wood, *The Creation of the American Republic, 1776-1787* (1969), 291-305. o.; A common law hasznosságát szkeptikusan szemlélő nézeteket lásd pl. Frederick Schauer, "The Failure of the Common Law", 36 *Ariz. St. L. J.* 765 (2004); Frederick Schauer, "Do Cases Make Bad Law?", 73 *U. Chi. L. Rev.* 883 (2006); Gordon Tullock, *The Case Against the Common Law* (1997).

²⁰ 4. fejezet "A jogállamiság", in: Albert Venn Dicey, *Bevezetés az alkotmányjog tanulmányozásába* (1885).

²¹ John V. Orth, "Common Law and United States Legal Tradition", in *The Oxford Companion to American Law* (Kermit L. Hall, szerk., 2002) 127, 129.

ami ma már szinte mindenhol így van - a bírák azt állítják, hogy hatáskörrel rendelkeznek a jogszabályok jelentésének meghatározására nemcsak az általuk jelenleg eldöntendő ügyekben, hanem a jövőbeli ügyekben is (törvényi precedens vagy törvényi *stare decisis*).²²

A kortárs szokásjog tehát a jogszabályok alkotmányos érvényessége feletti bírói elsőbbséget kiterjeszti a jogszabályok értelme és alkalmazása feletti bírói elsőbbségre. A törvényi szövegek helyett a bírói precedenseket teszi a jogi reasoning kiindulópontjává. A jogalkotást démonizálja. Arra ösztönzi a jogalkotókat, hogy a bírákra bizzák az utolsó szót a jogalkotás során: a bírák úgyis úgy döntenek, ahogy akarnak.²³ Kompromisszumot köt a törvény általi kormányzáshoz.

A kortárs szokásjog a pereskedésre összpontosít. A peres ügyekben a bírák jogosultak - sőt, kötelesek - dönteni a bíróság előtt álló két fél közötti jogokról. A bírák azonban csak a saját világukban, a bírói szupremácia világában rendelkeznek jogi felhatalmazással vagy jogalkotási legitimitációval arra, hogy ne csak az előttük lévő ügyekben döntsenek, hanem abban is, hogy mi lesz a jog az általuk alkalmazott törvények alapján eldöntött jövőbeli ügyekben.²⁴

A kortárs szokásjog alkalmazása a törvényes ügyekben megcsúfolja azt az elképzelést, hogy a jog demokratikusan megállapított szabályok összessége, amelyeket a jogalanyok és a kormányzó személyek alkalmaznak az ügyek tényeire.²⁵ A kortárs szokásjog a pereskedésre való koncentrálásában jól illeszkedik az amerikai jogállamisági vallás egyéni jogok biztosítására való összpontosításához, a jó kormányzás gyakorlati kizárásával. A korabeli common law rossz

²² Lásd Scalia & Garner, *supra* note at 13,5; Peter L. Strauss, "The Common Law and Statutes, 70 *U. Colo. L. Rev.* (225,1998243)

²³ Lásd John V. Orth, "The Persistence of the Common Law", in John V. Orth, *How Many Judges does it take to make a Supreme Court? And Other Essays on Law and the Constitution* (2006) 73., 83. o. ("egy törvényt jellemzően az azt alkalmazó korábbi eseteken keresztül közelítünk meg"); 85. o. ("Ahol a common law fennmaradt, nemcsak tétlenségbe ringatta a jogalkotót, hanem tompította is az elméjét, amikor cselekedett. ... [A] lazaságot a bírósági orvoslás lehetősége tette elviselhetővé."). Lásd még Scalia, J., a Sykes v. United States, 564 U.S. 1 (2011) ügyben különvéleményt nyilvánítva ("A homályos, a részleteket a bíróságok által rendezni hagyó jogalkotás vonzó a képviselő számára, aki elismerést akar egy nemzeti probléma kezeléséért, de nincs ideje (vagy talán szavazata) arra, hogy megküzdjön a részletekkel".

²⁴ Lásd pl. 1 Joel Prentiss Bishop, *Commentaries on the Law of Criminal Procedure*, (1866) 704-706. o. (LIX. fejezet, 1030-1032. §§); William G. Hammond, "Notes to Laws of England, No. 30," in 1 William Blackstone, *Commentaries on the Laws of England* (William G. Hammond, szerk.), 1890) 213-226. o.; American Bar Association, *Report of the Committee on Legal Education Presented at the Annual Meeting in Boston, August 26, 1891* (1891) 44. o. (1891). Lásd még Orth, "Can the Common Law Be Unconstitutional?" in Orth, *supra* note 23, 53., 61-62. o., 53., 61-62. o.

²⁵ Lásd Scalia & Garner, *Supra* 13. lábjegyzet, 3-583,509., pont, 517.

az amerikai jog megválasztása, amikor a bírák fokozatosan elfogadták azt a tizenkilencedik század folyamán. Hogy ez nem működött jól, azt az amerikai kormányzat a huszadik században bőségesen bebizonyította. Az, hogy a huszonegyedik században nem ez lesz az amerikai jog jövője, az a kihívás, amelyet a kétkedők megfogalmaznak.

A korabeli szokásjog kudarcának bizonyítékaival szemben az igaz hívők azzal vigasztalódnak, hogy ez az ára a jogállamiságnak. Más út nem működhet. A mi amerikai módszereinknek kell a legjobbnak lenniük - legalábbis nekünk, amerikaiaknak (amerikai kivételesség). A bevett bölcsesség ragaszkodik ahhoz a történelemszemlélethez, amely szerint az amerikaiak mindig is így csinálták a jogot. A néhai Brennan bíró tehát az amerikai jogtörténet hagyományos szemléletével vezette be az amerikai jogot az újoncoknak:

A köztársaság első éveiben az "amerikai" jog valójában nagyrészt az angol common law volt. Ezt a volt gyarmati alattvalók egy csoportja ültette át, akik azért kezdték meg forradalmukat, hogy "angolként" biztosítsák jogaikat. A tizenkilencedik században a jogi újítások főként állami szinten történtek, mivel a közösségi bíróságok a régi tanokat az új és növekvő nemzet körülményeihez igazították. A [huszadik] században a reformok mozzanatai a szövetségi kormányzatra kezdtek áttevődni [és]

... a szövetségi jog [és] a szövetségi jogalkotás közelgő elsőbbsége.²⁶

A bevett bölcsesség mítosz. A történelemről alkotott nézete hamis.²⁷ Amit az amerikai kolonisták magukkal hoztak, és amire törekedtek, az nem mutat egységes képet: a korai Amerika a "sok törvényesség" földje volt.²⁸ A common law képe a gyarmati Amerikában összetett volt. A gyarmatok gyarmatról gyarmatra változott, hogy mit fogadtak el. Egyik sem fogadta el a common law-t teljes egészében; mindegyik a helyi viszonyokhoz igazította azt. Választottak a common law szabályai (pl. földbirtokok, bűncselekmények és büntetések, keresetformák) és a common law intézményei (pl. bíróságok, bíróságok) közül. A bíróságok és a joggyakorlat kezdetleges jellege, valamint a jogi tudósítások korlátozásai - nem voltak nyomtatott amerikai törvénybeszámolók és angol nyelvű jelentések

²⁶ William J. Brennan, Jr., "Bevezetés" in New York University School of Law, *Fundamentals of American Law* (1,19963).

²⁷ Lehet, hogy történelmileg pontatlan, de még mindig olyannyira megragadta az amerikai jogi gondolkodásmódot, hogy még egy bíró és tudós is, aki ezt sugallja, lábujjzetbe helyezi ezt az igazságot. Guido Calabresi, *A Common Law for the Age of Statutes* (1980), 185. n. 10. o. ("Sietek itt hozzátenni, hogy nem igazán foglalkozom e hagyomány, e "bevett bölcsesség" történelmi pontosságával.")

²⁸ Lásd pl. *The Many Legalities of Early America* (Christopher L. Tomlins & Bruce H. Mann, szerk., 2001); William E. Nelson, *The Common Law in Colonial America, Vol. I, The Chesapeake and New England 1607-1660* (2008), *Vol. II, The Middle Colonies and the Carolinas, 1660-1730* (2012).

nehezen voltak elérhetőek, ami megnehezítette a tizennyolcadik századi szokásjogi módszerek elfogadását (az úgynevezett "jognyilatkozat"). Természetesen a korabeli common law módszereket (az úgynevezett "törvényhozás") nem tudták volna átvenni, mivel azokat a módszereket még ki kellett fejleszteni.²⁹ A forradalom előtt nem voltak közzétett ~~an~~ precedensek, de sok írott törvény létezett.

A bevett bölcsesség figyelmen kívül hagyja, hogy az amerikaiak évszázadokon át keresték a szabadságot és a közjót az írott jogban.

A tizenhetedik században, még mielőtt a zarándokok partra szálltak volna az amerikai kontinensen, a Massachusetts-öbölben horgonyzó Mayflower fedélzetén, a *Mayflower Compactban* megállapodtak abban, hogy

Egyesítsük magunkat egy polgári politikai testületté, a fent említett célok jobb rendezése, megőrzése és előmozdítása érdekében; és ennek értelmében időről időre olyan igazságos és egyenlő törvényeket, rendeleteket, törvényeket, alkotmányokat és hivatalokat fogadjunk el, alkossunk és alkossunk, amelyeket a gyarmat általános javára a legmegfelelőbbnek és legmegfelelőbbnek tartunk, és amelyeknek minden megfelelő engedelmisséget és engedelmisséget ígérünk.

A massachusettsi telepesek hamarosan írott törvényeket fogadtak el. Az 1647. évi *Massachusetts törvényeinek és szabadságának* preambuluma színesen kifejti, hogy miért: "A Com- mon-wealth without lawes is like a Ship without rigging and steeradge".³⁰ Tudták, hogy az írott törvények - és nem a precedensek - a társadalmak működésének és irányításának eszközei. Vezetőik törvénykönyvet adtak ki, hogy "kielégítsék vágyakozó kíváncsiságokat és gyakori panaszaitokat egy ilyen kötet hiánya miatt, amelyet nyomtatásban kellene kiadni: ahol (minden alkalommal) könnyen láthatnátok a szabályt, amely szerint járnotok kell".

A tizennyolcadik században az amerikai köztársaság alapítói, mint John Adams és Thomas Jefferson, "a törvények és nem az emberek kormányát" akarták. Tizenkilencedik századi utódaik, Joseph Story bíró, Abraham Lincoln elnök és David Dudley Field kodifikátor az írott törvényeket keresték a kormányzáshoz. Amerikában törvényeket hoztak. Alkotmányozó gyűlések hozták létre és módosították az állami alkotmányokat: az első száztizenegy év alatt, 1887-ig, egy számítás szerint száznégyszáz állami alkotmányt és kétszáztizennégy részleges módosítást hoztak létre.

²⁹ Lásd Eugene Wambaugh, *The Study of Cases* (2nd. kiadás, 1894), 75-80. o. Lásd még a fenti 24. lábjegyzetet (a szokásjogi jogalkotás elméletét elutasító és a deklaratív jogelméletet elfogadó egyéb hatóságok felsorolása).

³⁰ *The Lawes and Libertyes of Massachusetts* (1847). Lásd Edmund S. Morgan, *The Puritan Dilemma: The Story of John Winthrop* (3rd. kiadás, 2007) 156-160.

ments.³¹ Minden állami törvényhozás kodifikálta, felülvizsgálta vagy összeállította jogszabályait. A polgári vezetők az éves július 4-i összejöveteleken ünnepelték Amerika írott törvényekből álló örökségét. Az állampolgári ismeretek tankönyvek a demokratikusan elfogadott törvényekről tanítottak. A "törvényalkotás orgiája" nem újdonság: a modern demokratikus kormányok így kormányoznak.³²

1876-ban a *North American Review*, amely akkor Henry Adams szerkesztésében jelent meg, és amely talán a nemzet legfontosabb szellemi folyóirata volt, az amerikai köztársaság századik évfordulójának megemlékezésében: "Az amerikai jogtudomány fejlődésének *nagyszerű* ténye, amely különös figyelmet és újragondolást érdemel, az a *szerves státútumjog* és a *jog rendszerezése* felé mutató tendencia, más szóval az *írott alkotmányok* és a *kodifikáció* irányába mutató tendencia".³³ A *Harpers Monthly Magazine* által szponzorált emlékkötet azt írta, hogy "A kormányzásnak az írott alkotmány útmutatásai szerinti irányításának művészete méltán nevezhető az amerikai gondolkodás és erőfeszítés termékei közé századunk során".³⁴ Azt, amiről a jogállamiságban kételkedők ma is álmodoznak, az akkori amerikai kivételességnek tartották:

A mi elképzelésünk szerint ... a kormányzás minden hatalma, minden olyan jogkör, amelyet a társadalom jogosan gyakorolhat az egyénnel szemben, eredetileg a nép tömegeit illeti meg; hogy a nép (küldöttei által) összegyűlik, hogy kormányt szervezzen, és szabadon eldönti, hogy milyen tisztségviselőkkel fog rendelkezni a törvények meghozatalában és végrehajtásában, és hogy e tisztségviselők milyen hatáskörrel rendelkeznek. A népnek ezek az írásos utasításai, amelyek kimondják, hogy a hivatalnokok mit tehetnek és mit nem, alkotják az alkotmányt. Az eszme gyakorlati fejlődésében amerikai.³⁵

Az írott alkotmányokhoz írott törvények társulnak. A *Harper* megemlékezés folytatódott: "Az amerikai törvényhozás hajlandósága a törvények kodifikálására vagy rendszerezésére figyelemre méltó vonás. ... Úgy tűnik, hogy nincs olyan állam, ahol a törvények per-

³¹ Henry Hitchcock, *Amerikai állami alkotmányok: A Study of their Growth* (1887) at 13-14.

³² *Kontraszt*, Guido Calebresi, *A Common Law for an Age of Statutes* (1980), at 1.

³³ George Tucker Bispham, "Law in America, 1776-1876", in: *North American Review*, 154. évf. (1221876. január), 174. o. [kiemelés az eredetiben].

³⁴ Benjamin Vaughn Abbott, "Az amerikai jogtudomány", in: *A Re- nyilvánosság első évszázada: A Review of American Progress* (Harper & Brothers Publishers, 1876), 434-ben, 437.

³⁵ Id. 438.

tán Pennsylvania és Tennessee kivételével, amely nem rendelkezik az 1860-as év kezdete óta hozott törvények kodifikációjával vagy felülvizsgálatával".³⁶

Még akkor is, amikor a legtöbb amerikai a törvényhozás szabályait kereste, a bírák és a jogászok soraiból egy másik elképzelés jött: a bíró által alkotott jog és a bírói felsőbbrendűség. Kermit Hall jogtörténész szerint "a tizenkilencedik századi amerikai jogi kultúra legjelentősebb jellemzője a bírói hatalom folyamatos növekedése volt".³⁷ A tizenkilencedik század utolsó negyedében az újonnan kialakuló jogi szakmák együttesen érvényesítették a korabeli szokásjogot és a bírói szupremáciát. Oliver Wendell Holmes, Jr. már 1870-ben azt állította, hogy "a common law érdeme, hogy először az ügyet dönti el, és csak utána határozza meg az elvet".³⁸ 1915-ben Samuel Williston, a korszak ikonikus szerződéstudósa a korabeli common law jogalkotás győzelméről számolt be a statútumokkal szemben: "A kodifikációnak a legtöbb amerikai jogász számára csúnya hangja van. Minket arra neveltek, hogy azt higgyük, hogy nincs olyan kódex, amelyet kellő pontossággal ki lehetne fejezni, vagy amely kellően rugalmas lenne ahhoz, hogy megfelelően betöltse common law-unk funkcióit."³⁹ A nemzet szeszquicentenáriumának előestéjén a 1926konszenzus-

³⁶ *Id.* 451.

³⁷ Kermit L. Hall, "Az amerikai jog története: in *Oxford Companion to American Law* (Kermit Hall, szerk., 2002) 374, 381. o., 381. o. A külföldi tapasztalatokkal rendelkezők azonban nem ítélték egyedülállónak vagy hatékonynak az amerikai törvényhozási erőfeszítéseket. Ők a bírói szupremácia eljövételét látták. *Lásd például:* "German Legislation", 10 *Am. L. Rev.* (1875) 270, 280-281. o. ("A kedvező benyomást keltő eredmények [Németországban] annak köszönhetőek, amit a törvényi jogalkotás kiterjesztésének lehet nevezni a bírói jogalkotás arányában. De Amerikában senki sem tekint ebbe az irányba, aki a jog javulását keresi. A társadalom jóléte iránti állandó érdeklődés, amely a jog és a jó kormányzás alapja, egyre kevésbé jelenik meg a törvényhozó testületeinkben. Magán- és helyi érdekek és pillanatnyi kérdések irányítása alá kerültek. Szellemükhöz hasonlóan módszereik és hagyományaik is egyre kevésbé alkalmasak értékes eredmények elérésére, és a törvények ennek megfelelően egyre hanyagabbak és rövid életűek. Ez a hanyatlás és az ebből következő közmegebecsülés és befolyás elvesztése olyan nagymértékű, hogy felmerült a kérdés, hogy mi lesz e testületek végső vége, ami már-már közeledni látszik. ... A hatalom, amely kicsúszott a kezükből, átkerült a bíróságok kezébe.") Általánosságban a törvényhozói vagy bírói szupremáciáról lásd Charles Groves Haines munkáit, *többek között: The American Doctrine of Judicial Supremacy* (2d ed. 1932); "Legislative, Judicial or Executive Supremacy", XV. fejezet, in Charles Grove Haines & Bertha Moser Haines, *Principles and Problems of Government* (3rd ed. 1934).

³⁸ Oliver Wendell Holmes, "Codes and the Arrangement of the Law", 5 *Am. L. Rev.* 1 (1870). *Lásd* Frederick Schauer, "Do Cases Make Bad Law?", 73 *U. Chi. L. Rev.* 883. (2006) 885. o.

³⁹ Samuel Williston. *The Uniform Partnership Act with some other remarks on other Uniform Commercial Laws, An Address before the Law Association of Philadelphia December (18,19151914)* at 1-2, reprinted in U 63. *Pa. L. Rev.* (1915)196. Az új jogi

gyanúja az Amerikai Ügyvédi Kamara londoni ülésén az volt, hogy egy kódex elfogadása Amerika-ellenes kísérlet arra, hogy "kiszorítsa az anyai Common Law-t", és "elhagyja angol örökségünket, és a császári Róma példáját követi".⁴⁰ Alig ötven év alatt, a nemzet 1876-os százéves fennállása és 1926-os szeszicentenáriuma között ügyvédek, bírák és jogtanárok vették át a jogrendszert, hogy azt a sajátjukként irányítsák.⁴¹

Mire 1976-ban eljött a kétszázadik évforduló ünneplése, az ABA emlékkötetek már nem is jegyezték meg a szokásjog győzelmét az írott jog felett; egyszerűen csak feltételezték azt.⁴² A századfordulón az 2000ABA emlékkötet "Alapelvek" című részében a könyv elején azt állította, hogy "A szokásjog biztosítja azokat az eszközöket és rugalmasságot, amelyek lehetővé teszik, hogy a jog továbbra is szolgálja a sokszínű társadalom igényeit a gyors változások és a technológiai fejlődés világában".

Langdell "tudományában" nem volt helye a státutumoknak, ahol a bírói döntések a tudományos vizsgálat kizárólagos tárgyát képezték.

⁴⁰ J. Carroll Hayes, "Az Amerikai Ügyvédi Kamara angliai látogatása", in *The American Bar Association London Meeting 1924: Impressions of Its Social, Official, Professional and Juridical Aspects as Related by Participants in Contest for Most Enlightening Review of Trip* (1925) 9, at 15.

⁴¹ Az elmozdulás nyilvánvaló az Amerikai Ügyvédi Kamara intézményi történetében. Az ABA-t az alapszabályok szellemében alapították. Alapszabályának I. cikke úgy rendelkezett, hogy az Egyesület három célja közül az egyik "a jogalkotás egységességének előmozdítása az egész Unióban". Amerikai Ügyvédi Kamara, *Konferenciafelhívás, Konferencia jegyzőkönyvei, az Egyesület első ülése; tisztségviselők, tagok stb.* (1878) 16. pont (a javaslat szerint), 30. pont (az elfogadott formában). A III. cikk előírta, hogy az elnöknek minden éves ülést az "előző év során a törvényhozásban ... bekövetkezett legjelentősebb változásokról" szóló beszéddel kell megnyitnia. Id. 18., 32. pont. Az első ülés második napján az első megválasztott elnök az első beszédének második mondatában kifejtette az Egyesület "nemes" célját, hogy "kodifikálja és harmonizálja" a törvényt". Id. 32. pont. Az ABA azonban korának szülötte volt. A törvények iránti elkötelezettsége lankadt, és a bírói szupremácia iránti rajongása megugrott. 1913-ban az egyesület úgy módosította az alapszabályát, hogy elhagyta azt a követelményt, hogy az elnök az éves közgyűlést a legjelentősebb törvényekről szóló beszéddel nyissa meg. 1919-ben új alapszabályt fogadott el, amely módosította a célját, hogy ne csak "a törvényhozás egységességére", hanem "az egész országra kiterjedő bírói döntésekre" is törekedjen.

⁴² Lásd Harry W. Jones, "A szokásjog az Egyesült Államokban: American Bar Association, Common Faith and Common Law, Papers Prepared for the Bicentennial Observance, Harry W. Jones, szerk., 1976); *Legal Institutions Today: English and American Approaches Compared* számozatlanul vii-viii (American Bar Association, Common Faith and Common Law, Papers Prepared for the Bicentennial Observance, Harry W. Jones, szerk. 1977).

nológiai fejlődés."⁴³ A szokásjog és a jogállamiság gyakorlatilag egy és ugyanaz.⁴⁴

Az amerikaiaknak újra kell kezdeniük. Olyan jogállamra van szükségük, amely működik. Az amerikai jogrendszer kudarcai és a külföldi rendszerek sikerei ésszerűen nem tagadhatók.⁴⁵ A törvények feletti bírói felsőbbrendűség mai szokásjoga nem az amerikai jog vagy az amerikai szabadság lényeges része. A bírói szupremácia nem része az amerikai jogi DNS-nek. A törvényhozói felsőbbrendűsége jobb igényt tarthatunk. Ez jelen volt John Adams és Thomas Jefferson törvényhozói munkájában.⁴⁶

3. Adams és Jefferson mint törvényhozók

"Olyan kormányzati rendszert és törvénykönyvet alkottak, amelyet az emberi bölcsesség még soha nem talált ki."

Sheldon Smith

gyászbeszédet mondott Buffalo New York júliusban^{22nd},
1826⁴⁷

Az amerikai Függetlenségi Nyilatkozat július 4, 1776 sok ember számára a világ minden táján az egyén védelmének legfontosabb alapelveit mutatja be.

⁴³ *Common Law, Common Values, Common Rights, Essays on Our Common Heritage by Distinguished British and American Authors* at viii (American Bar Association, 2000).

⁴⁴ Id.

⁴⁵ *Lásd pl. "German Legislation," supra note 35, 283.* ("A külföldön élő amerikaiak hajlamosak két osztályba sorolódni: vagy ingerült, széttárt sasos lelkiállapotba esnek egy régebbi civilizáció jelenlétében, vagy pedig leborulnak és imádják azt. Az író felmentik az előbbihez tartozás alól, és semmilyen függetlenségi nyilatkozat nem menti meg, ha azt gondolják róla, hogy túl rózsás színekkel foglalkozott. A politikai intézmények [Németországban] támadhatóak, de elismeri az elégedettség érzését, amikor látja vagy azt hiszi, hogy látja a törvényt, amely minden ember kísérője az életben, amint modern ruhában jár mellette, és olyan nyelven beszél, amelyet mindenki megért."). *Lásd még James R. Maxeiner with Gyoocho Lee and Armin Weber, Failures of American Civil Justice in International Perspective* (2011).

⁴⁶ *Lásd A. London Fell, Origins of Legislative Sovereignty and the Legislative State, hatodik kötet: American Tradition and Innovation with Contemporary Import and Foreground, I. könyv: Foundations (a 19th. század elejéig)* (2004).

⁴⁷ Sheldon Smith, "Eulogie Pronounced at Buffalo New York July, 22nd, 1826," in *A Selection of Eulogies, Pronounced in the Several States, in Honor of those Illustrious Patriots and Statesmen, John Adams and Thomas Jefferson* (1826) at 91, (1826). 94.

jogokat.⁴⁸ Az amerikaiak pedig az egyéni jogok védelmében látják a jogállamiság lényegét.⁴⁹

John Adams és Thomas Jefferson minden más embernél jobban létrehozta a Függetlenségi Nyilatkozatot. Ők tettek azért, hogy a Nyilatkozat republikánus eszméit törvénybe iktassák. Adams számára ez volt a kormányzás kerete, Jefferson számára pedig maga a kormányzás alapja. Adams 1779 őszén megalkotta a *Massachusetts állam alkotmányát és kormányformáját*, amely ma is törvény. Itt alkotta meg a "törvények, nem emberek kormánya" kifejezést, amely a huszadik században azt írta le, amit az amerikaiak ma jogállamiságnak neveznek. 1776 ősztől 1779 tavaszáig Jefferson írta a Virginia számára a köztársasági kormányzat törvényeit. Törvényekkel látta el a nemzet legnépesebb államának jogreformját. James Madison úgy jellemezte Jefferson reformját, mint "a törvényhozás gazdagságának bányáját és a törvényhozás modelljét".⁵⁰

Adams és Jefferson világában a jog a jogalkotásról, a kormányzás pedig a kormányzásról szól. Az írott törvények előre meghatározzák az elveket, és arra kötelezik a kormányzókat és a kormányzottakat egyaránt, hogy ezen elvek szerint döntsenek. A demokratikusan megválasztott törvényhozók a legfelsőbbek, nem pedig a bírák. Az államok kormánya a törvények és nem az embereké.

A korabeli szokásjog igaz hívei nem tudják elfogadni, hogy az alapítók világa az írott jog, nem pedig a szokásjog, a jogalkotók, nem pedig a bírák, a kormányzás, nem pedig a viták megoldása körül forgott. Így írja az egyik:

Az amerikai forradalom vezetői, mint John Adams és Thomas Jefferson, nagyszabásúan beszéltek arról, hogy szakítani kell az európai múlttal, és "új világrendet" kell létrehozni. De amikor az Alkotmányozó Konvent összeült egy gőzölgő nyáron Philadelphiában...

⁴⁸ Lásd pl. Ricardo Gosalbo-Bono, "The Significance of the Rule of Law and its Implications for the European Union and the United States", 72 *U. Pitt. L. Rev.* (2010), 229, 231, 240 és 272. o. (idézet kihagyva) ("az Egyesült Államok joga az individualizmus és a szabadság legradikálisabb elveit foglalja magában, amelyeket az ember valaha ismert.").

⁴⁹ American Bar Association Section on International and Comparative Law, *The Rule of Law in the United States: A Committee to Cooperate with the International Commission of Jurists* (1958), 10. o. (a jogállamiság "a kormányzati intézményeket átható, a funkcionális egyéni jogokra vonatkozó előírások összessége, ... amelyek révén az ilyen előírások alkalmazhatók e jogok érvényre juttatása érdekében.").

⁵⁰ James Madison Samuel Harrison Smith-nek, 1826. november 4., in: *The Writings of James Madison, Volume 1819-1836* (Gaillard Hunt, 1910), 257-258256. o.

delphia 1787-ben azzal a feltételezéssel, hogy az angol kereskedelmi jog változatlanul fennmarad az Egyesült Államokban.⁵¹

Ma a tudósok túllátnak az ilyen téves bölcsességeken. Azt mondják, hogy az akkori állami alkotmányok a Függetlenségi Nyilatkozattal együtt "a leghitelesebben dokumentálják az 1776-os amerikai köztársasági elkötelezettség visszafordíthatatlan voltát".⁵² Jefferson törvényhozásában "ritka és átfogó képet látnak arról, hogy az alapító hogyan képzelte el a tényleges köztársasági társadalmat."⁵³

4. Adams alkotmánya: Massachusetts állam kormányának kerete

Te és én, kedves barátom, olyan időben kerültünk az életbe, amikor az ókor legnagyobb törvényhozói szerettek volna élni. ... Mikor volt a jelen korszak előtt hárommillió embernek teljes hatalma és tisztességes lehetősége arra, hogy megalakítsa és létrehozza a legbölcsebb és legboldogabb kormányt, amelyet az emberi bölcsesség létrehozhat?

John Adams, *Gondolatok a kormányról* (1776)

John Adams írta a legrégebbi, még ma is hatályos alkotmányt: az 1780-as *alkotmányt és a Massa- chusetts-i Commonwealth kormányformáját*.⁵⁴ Ebben Adams egyesítette az "A Declaration of the Rights of the Inhabitants of the Commonwealth of Massachusetts" című részt, mint első részt, és a "The Frame of Government" című részt, mint második részt. A "*törvények és nem emberek kormánya*" gondolatát szó szerint a két rész közé helyezte.

⁵¹ Norman F. Cantor, *Képzeld el a jogot: Common Law and the Foundations of the American Legal System* (1997), 354. o.). Vö. William D. Bader, "Mediations on the Original: James Madison, Framing with Common Law Intentions-Ramifications in the Contemporary Supreme Court," 20 *Vt. L. Rev.* (51995).

⁵² *Lásd pl.* Willi Paul Adams, "The Liberal and Democratic Republicanism of the First American State Constitutions", in *Republicanism and Liberalism in America and the German States, 1750-1850* (2002), in: *Republicanism and Liberalism in America and the German States, 1750-1850*. 127.

⁵³ Ralph Lerner, *A gondolkodó forradalmár: Az új köztársaság elve és gyakorlata* (1987) a 62.

⁵⁴ Adams joggal dicsekedett: "Massachusetts számára alkotmányt készítettem, amely végül az Egyesült Államok alkotmányát alkotta". Idézi: Robert F. Williams, *The Law of American State Constitutions* (2009). 36.

Krónika. Az, hogy Adamsnek lehetősége nyílt a massachusettsi alkotmány megalkotására, már önmagában is figyelemre méltó történet. Egy korábbi alkotmányozási kísérlet az állam számára kudarcot vallott; Massachusetts volt az utolsó állam, amely követte a kontinentális kongresszus 1776. áprilisi felhívását, hogy írjon állami alkotmányt. Adams azonban 1778-ban elhagyta az Egyesült Államokat, hogy tíz évet Európában töltsön. Ebben az évtizedben mindössze három hónapot töltött itthon. Mégis ez volt az a három hónap, amikor Adamsset megválasztották a Massachusetts-i alkotmányozó konvent küldöttjének, a konvent összeült, Adamsset az állami alkotmány megírására alakult bizottságba nevezte ki, és Adams 1779 szeptemberében és októberében megírta az alkotmányt. Mielőtt a Konvent jóváhagyhatta volna a tervezetét, ő már Európába utazott.

Az alkotmány megírásakor Adams az 1776-os *Thoughts on Government* című röpiratára támaszkodott: *Az amerikai gyarmatok jelenlegi állapotára alkalmazva*.⁵⁵ Ez a pamflet elismerést hozott neki, hozzájárult a Függetlenségi Nyilatkozatban betöltött szerepéhez, és olyasvalakivé tette őt, akivel mások is konzultálhattak állami alkotmányaik megalkotásakor. Ebben írta, hogy "a köztársaság definíciója szerint a köztársaság "a törvények és nem az emberek birodalma"", és hogy "a köztársaság a legjobb kormányzás". A kifejezést James Harrington *Oceana* című művéből vette át. Massachusetts számára Adams *kormányról* és nem a törvények *birodalmáról* írt.

Adams azért írta a *Gondolatok a kormányzásról* című művét, hogy más amerikaiaknak adjon útmutatást arról, hogyan hozhatnának létre alkotmányokat és intézményeket az 1776-ban létrejövő új államok irányítására. Azzal kezdte, hogy elutasította Pope híres aforizmáját: "A kormányzati formákról hadd vitatkozzanak a bolondok: Amit a legjobban kezelnek, az a legjobb". Adams nemet mondott: "Pope túlságosan is hízelgett a zsarnokoknak Semmi sem lehet ennél hamisabb". A kormányforma igenis számít, állította. "A nemzetek történelméből és az emberek természetéből mi sem bizonyítja biztosabban, hogy egyes kormányformák jobban alkalmasak arra, hogy jól kormányozhatók legyenek, mint mások". Adams tehát megkérdezte: "Mivel a jó kormányzat a törvények birodalma, hogyan kell a törvényeket megalkotni?". Három évvel később a massachusettsi alkotmány tervezetében adta meg a választ.⁵⁶

Adams alkotmánya és kormányzati kerete. Anakronisztikus egy olyan dokumentumot olyan 1780kifejezésekkel leírni, amelyeknek nem volt célja, hogy egy másik ország számára is érvényesek legyenek.

⁵⁵ Ez, valamint a *The Report of a Constitution, or Form of Government, for the Commonwealth of Massachusetts* (1779) című műve a *The Revolutionary Writings of John Adams, Selected and with a Foreword by C. Bradley Thompson* (2000) 287-293. és 297-322. számában található.

⁵⁶ A megjegyzések kivételével az itt szereplő hivatkozások az 1780-ban elfogadott alkotmány végleges nyelvezetére vonatkoznak, nem pedig Adams 1779-es tervezetére. A kettő közötti különbségeket az idézett szakaszok tekintetében kisebbnek tartják, hacsak nem tárgyalják.

században. Ádám alkotmánya azonban jobban megelőlegezi az egyéni jogokat és az együtt kormányzást összeegyeztető jogállam kiegyensúlyozott megközelítését, mint az egyéni jogokra összpontosító amerikai jogállamiságot. Inkább hasonlít a státútumjogon és a törvényesség elvén alapuló jogállamra, mint a bírói joggal és az eredendő hatalommal megalégedő jogállamra. Olyan integrált és stabil törvények ellenzi, amelyeket az emberek jobban tudnak követni, mint a bírói precedensek minden alkalommal változó keverékét. A törvényhozás feladata a törvények megalkotása, a végrehajtó hatalomé azok végrehajtása, és a bírói karé, hogy elfogadja mindkettőjük indokolt ítéleteit.

Adams alkotmányának preambuluma azzal kezdődik, hogy a kormányzat egyensúlyt teremt a közjó és az egyéni jogok között: "A kormányzat létrehozásának, fenntartásának és igazgatásának célja, hogy biztosítsa a politikai test létét, megvédje azt, és az azt alkotó egyének számára biztosítsa, hogy biztonságban és nyugalomban élvezhessék természetes jogaikat és az élet áldásait".

A preambulom második bekezdése meghatározza az e cél eléréséhez szükséges eszközöket: "bizonyos törvények a közjó érdekében". Tehát "a nép kötelessége ... *gondoskodni a törvények meghozatalának méltányos módjáról, valamint a törvények pártatlan értelmezéséről és hűséges végrehajtásáról*". Ezek az írott törvényeken keresztül "minden ember mindenkor biztonságot találhat bennük". A preambulom így zárul: "Mi, Massachusetts népe, ... megállapodunk, elrendeljük és létrehozunk az alábbi jognyilatkozatot és kormányrendszert, mint Massachusetts államközösség alkotmányát".

Adams "a törvények és nem az emberek kormánya" szava a törvényhozó, végrehajtó és bírói hatalmi ágak közötti hatalommegosztás elvének kifejtésének része. Közvetítő helyet foglal el az egyéni jogok és a közjó között. Az Alkotmányban szó szerint két rész között áll, az Első rész, a Jogok Nyilatkozata, és a Második rész, a Kormány kerete között. Adams a tervezetében a Második rész, a Kormányzás kerete elejére helyezte. Az Alkotmányozó Konvent az Első rész végére helyezte. Míg Adams a tervezetében csak arról rendelkezett, hogy "a törvényhozó, a végrehajtó és a bírói hatalom különálló részlegekbe kerüljön", addig a Konvent a végső változatban, amellyel, hogy a rendelkezést az egyik részből a másikba helyezte át, kijelentette, hogy az egyes ágak "soha nem gyakorolhatják" a másik ág hatáskörét.

Írásos jog. Adams alkotmánya keretet ad a státútumjognak és a kormányzásnak. A második rész I. fejezetének I. szakasza, IV. cikke, a kormányzás kerete...

ernment, ad a törvényhozó hatalom "hogy, rendelni, és létrehozni minden manner az egészséges és ésszerű megrendelések, törvények, statútumok, és rendeletek, direktívák és utasítások, akár szankciókkal vagy anélkül, úgy, hogy ugyanaz nem újra harcias vagy ellentétes ezt az alkotmányt, mint ők megítélése szerint a jó és jólét a közjó, és a kormány és a rendezés, és a tárgyak az azonos, és a szükséges támogatására és védelmére a kormányzat a". Az Első rész XXII. cikke, a Jogok Nyilatkozata felszólítja a törvényhozást, hogy gyakran gyűljön össze "a sérelmek orvoslására, a törvények kijavítására, megerősítésére és megerősítésére, valamint új törvények alkotására, **ahogyan azt** a közjó megkívánja".

Adams alkotmánya nem gondolkodik a korabeli bírói jogról vagy a bírói szupremáciáról. Az Első rész X. cikke, a Jogok Nyilatkozata kimondja: "Végeredményben e nemzetközösség népe nem ellenőrizhető más törvényekkel, mint amelyekhez alkotmányos képviselőtestületük hozzájárulását adta". A XX. cikk hozzáteszi: "A törvények felfüggesztésének vagy a törvények végrehajtásának hatalmát soha nem gyakorolhatja más, mint a törvényhozás, vagy a törvényhozásból eredő hatalom, és csak olyan különleges esetekben gyakorolhatja, amelyekről a törvényhozás kifejezetten rendelkezik".

Adams alkotmánya "állandó törvényeket" ír elő, hogy megvédje az embereket a gyors jogszabályváltozásoktól. Az Első rész X. cikke, a Jogok Nyilatkozata kimondja: "A társadalom minden egyes tagjának joga van ahhoz, hogy az állandó törvények szerint életének, szabadságának és tulajdonának élvezetében védelemben részesüljön". Később Adams kifejtette, hogy a törvények állandó megváltoztatása bírói döntés vagy törvényhozás útján megtagadja az emberektől a jog előnyeit.⁵⁷

Adams alkotmánya olyan törvényeket irányoz elő, amelyeket egymással összehangolnak.⁵⁸ A Második rész 6. cikke, a Kormányzati keret, elkerüli a joghézagot azzal, hogy előírja, hogy "Minden törvény, amelyet eddig Massachusetts Bay tartományban, gyarmaton vagy államban elfogadtak, használtak és jóváhagytak, és amelyet a bíróságokon általában gyakoroltak, továbbra is érvényben marad és teljes mértékben hatályban van, amíg a törvényhozás nem módosítja vagy hatályon kívül nem helyezi, kivéve azokat a részeket, amelyek ellenkeznek a törvényhozás által elfogadott törvényekkel.

⁵⁷ 1 John Adams, *Az Amerikai Egyesült Államok kormányzati alkotmányának védelme ...* (3rd. kiadás 1797) 141. o. ("Ahelyett, hogy állandóak lennének, és állandó védelmet nyújtanának az állampolgárok életének, szabadságának és vagyonának, felváltva a vitatkozó frakciók sportja és egy inga pusztá rezgése lesznek. A kezdetektől a végéig emberek kormánya lesz, hol az egyik, hol a másik csoporté, de soha nem a törvények kormánya.").

⁵⁸ A gondolatról általában lásd Karl Riesenhuber, "English common law versus German *Systemdenken*? Internal versus external approaches," 7 *Utrecht L. Rev.*, (January 2001) at Issue 1, elérhető a www.utrechtlawreview.org oldalon.

az ebben az alkotmányban foglalt jogok és szabadságjogok." Az összhang biztosítása érdekében a III. fejezet II. cikke felhatalmazza a végrehajtó és a törvényhozó hatalmat, hogy "fontos jogi kérdésekben és ünnepélyes alkalmakkor a legfelsőbb bíróság bírának véleményét kérjék ki". Az Első rész XXIX. cikke, a Jognyilatkozat "a törvények pártatlan értelmezésére és az igazságszolgáltatásra" szólít fel.

Jog a kormányzásért. Adams alkotmánya olyan kormányt keres, amely a törvények szerint kormányoz. Nem korlátozza a végrehajtó hatalmat arra, hogy csak kifejezett törvényi utasítás alapján cselekedjen. Például a Második rész II. fejezetének I. szakaszának IV. cikke, a kormányzás kerete úgy rendelkezik, hogy "A kormányzónak hatalma van arra, hogy időről időre, saját belátása szerint, összehívja és összehívja a nemzetközösség mindenkori tanácsosait; és a kormányzó az említett tanácsosokkal, vagy legalább öt tanácsossal, időről időre tanácsot tart és tarthat a nemzetközösség ügyeinek rendezésére és irányítására, az alkotmánynak és az ország törvényeinek megfelelően". Később Adams kifejtette: "A végrehajtó hatalom tulajdonképpen a kormány; a törvények holt betűnek számítanak, amíg egy kormányzat meg nem kezdi végrehajtásukat".⁵⁹

Adams alkotmánya közel áll ahhoz, hogy előrevetítse a kormányzati cselekvés törvényi felhatalmazásának követelményét, azaz a törvényesség elvét. Az Első rész XVIII. cikke, a Jogok Nyilatkozata kimondja, hogy a népnek "joga van megkövetelni törvényhozóitól és előjáróitól azok [azaz az alkotmány alapelveinek] pontos és állandó betartását a község jó közigazgatásához szükséges törvények megalkotása és végrehajtása érdekében". Engedélyezi a jogok alóli kivételeket, például a házkutatási parancs kiadható, és a katonák elhelyezhetők a házakban, de csak "a törvények által előírt formásokkal" vagy "a törvényhozás által elrendelt módon".⁶⁰ A kormánytisztviselőknek meg kell esküdniük, hogy feladataikat "az alkotmány és a nemzetközösségi törvények szabályainak és rendelkezéseinek megfelelően" látják el.⁶¹

Adams alkotmánya a törvények és nem az emberek kormányának, azaz a jogállamnak a keretét határozza meg. De hogyan nézne ki egy amerikai jogállam? Jeffer- son törvényhozása egy ilyen államot sugall.

⁵⁹ John Adams, *A Defence of the Constitutions of Government of the United States of America ...*, 1. kötet (3rd. kiadás, 1797), 372. o.

⁶⁰ Jognyilatkozat, cikkek. XIV. és XXVII. cikke.

⁶¹ A kormányzat kerete, VI. fejezet.

5. Jefferson törvényhozása: A kormány a törvények a Commonwealth of Virginia

Amikor 76-ban elhagytam a Kongresszust, abban a meggyőződésben voltam, hogy az egész törvénykönyvünket felül kell vizsgálni, hozzá kell igazítani köztársasági államformánkhoz, és most, hogy nincsenek a tanácsok, kormányzók és királyok negatívjai, akik visszatartanak minket a helyes cselekvéstől, minden részében korrigálni kell, egyetlen szemmel az ész és azok javát szem előtt tartva, akiknek a kormánya érdekében készült.

Thomas Jefferson, *önéletrajz*⁶²

Jefferson törvényhozói munkássága az 1776 amerikai történelemben 1779-páratlan. Sem előtte, sem azóta nem volt olyan amerikai törvényhozó, aki ilyen rövid idő alatt ennyire fontos dolgokat vitt volna véghez. Júniusban három hét alatt 1776-elkészítette a Függetlenségi Nyilatkozatot. Az ezt követő három év alatt megalkotta a köztársasági kormány törvényeit.⁶³ Egy korabeli életrajzíró szavaival Jefferson "modellt teremtett más államok számára", és "feltalálta az Amerikai Egyesült Államokat". " Az ⁶⁴ elképzelése a törvények, nem pedig a bírák kormánya volt.

Krónika. Amikor Jefferson 1776 júniusában megfogalmazta a Függetlenségi Nyilatkozatot, legalább annyira a törvények kormányának felépítése járt a fejében, mint a jogok és a függetlenség kinyilvánítása.⁶⁵ Amikor májusban Philadelphiába érkezett a kongresszusra, azt írta egy otthoni barátjának, hogy a létrehozandó kormány "a jelenlegi vita egész tárgya". Ha ez a kormány nem lenne jó, a függetlenség értelmetlen lenne. Ugyanolyan jó lenne elfogadni "a rosszat, amelyet a vízen túlról kaptunk, a verseny kockázata és költségei nélkül".⁶⁶ A oldalon.

⁶² *The Autobiography of Thomas Jefferson, 1743-1790, Together with a Summary of the Chief Events in Jefferson's Life* (szerkesztette Paul Leicester Ford, 1914; új bevezető: Michael Zuckerman, 2005) 67. o.).

⁶³ Lerner, *Supra* 53. lábjegyzet, 61. o., "Jefferson nagyszabású tervéről, hogy a Nyilatkozat ígérését valóra váltsa".

⁶⁴ Willard Sterne Randall, *Thomas Jefferson: A Life* (1993), at 306.

⁶⁵ Maga a nyilatkozat is mutatja, hogy Jefferson milyen fontosnak tartotta a jogalkotást. A függetlenség első helyen említett indokai mind a rossz kormányzat és nem az egyéni jogok megsértésének vádját tartalmazzák. A legelső (a sok közül) így hangzik: "megtagadta a közjó szempontjából legegészségesebb és legszükségesebb törvények elfogadását".

⁶⁶ Jefferson Thomas Nelsonnak, 1776. május 16., in 1 *The Papers of Thomas Jefferson* (Vol. 1, 1760-1776) (Julian P. Boyd, szerk., 1950), a következő címen 292.

Philadelphiától távol ugyanolyan keményen dolgozott Virginia alkotmányán, mint az Egyesült Államok deklarációján. Egész életére szóló csalódására a tervezete túl későn érkezett meg.⁶⁷

1776 júliusában és augusztusában, amikor Jefferson Philadelphiában tartózkodott, levelezésben állt Edmund Pendletonnal, aki hamarosan az új virginiai képviselőház első elnöke lett. Az egyik levélben Pendleton sürgette Jeffersont, hogy térjen haza, mivel Jeffersonra "nagy szükség van törvényeink felülvizsgálatában és egy új testület megalakításában".⁶⁸ Egy másikban Pendleton arra kérte Jeffersont, hogy fejtse ki a földbirtokrendezés, a választások, a választójog és a büntetőjog megváltoztatására vonatkozó terveit. Pendleton azt kérdezte, hogy Jefferson valóban szándékozik-e "enyhíteni minden büntetést, és az erényre és a közjóra támaszkodni, mivel ezek elegendőek a törvények iránti engedelmesség előmozdításához".⁶⁹

Jefferson számára nem volt sürgősebb munka, mint a törvényhozás. Azt várta, hogy a háború rövid legyen. Egy perccel sem maradt tovább Philadelphiában, mint ameddig kellett. Hazasietett Virginiába. Egy köztársasági államnak köztársasági törvényekre volt szüksége. "Soha nem lehet elégszer ismételni - írta később -, hogy minden alapvető jog jogi alapra helyezésének az az ideje, amikor az uralkodóink becsületesek, mi pedig egységesek vagyunk". E háború befejezésétől kezdve lefelé fogunk haladni a lejtőn".⁷⁰

Jefferson számára egyetlen munka sem volt tartalmasabb, mint a törvényekből álló kormány felépítése. Önéletrajzában ezt írta: "Tudtam, hogy a királyi kormányzat alatti törvényhozásunknak sok olyan elvetemült pontja van, amely sürgős reformra szorul, és úgy gondoltam, hogy ennek a munkának az előmozdításában még hasznosabb lehetek. Ezért szept. 2. napján lemondtam kongresszusi képviselői helyemről, lemondtam róla, és elfoglaltam helyemet államom törvényhozásában".⁷¹ Amikor Virginiába érkezett hozzá egy hírnök azzal a kongresszusi megbízással, hogy csatlakozzon Benjamin Franklinhez a kritikus franciaországi misszióban, Jefferson három napig gondolkodott - a hírnököt megvárta -, és végül visszautasította a kinevezést.

1776 októberétől, amikor Jefferson belépett az állami törvényhozásba, egészen 1779 júniusáig, amikor kormányzó lett, Jefferson a törvényhozásán kívül más nemigen csinált. Munkájának két formája volt: (1) törvényjavaslatok kidolgozása bizonyos témákban, pl,

⁶⁷ Lásd Merrill D. Peterson, "The Virginia Constitution", in Merrill D. Peterson, *Thomas Jefferson & the New Nation: A Biography* (1970), 100-107. o.

⁶⁸ 1 *The Papers of Thomas Jefferson (1760-1776)*, 66. lábjegyzet, a471, 66. lábjegyzetnél. 472.

⁶⁹ Pendleton to Jefferson, aug. 10, 1776, 1 *Papers of Thomas Jefferson (1760-1776)*, fenti megjegyzés, 66, lásd 488, 490. még Pendleton to Jefferson, aug. 13, 1776, at. 484. Jefferson August 13-án válaszolt a 3rd levélre, amely földkérdésekre korlátozódott. Id. at 491-494.

⁷⁰ Thomas Jefferson, *Notes on the State of Virginia* (London, 1787) a következő címen 269.

⁷¹ *Önéletrajz*, *Supra* note at 62, 57.

a polgári igazságszolgáltatás, a tulajdonjog, a bevett egyház, a rabszolgák behozatala és a nat- uralizáció; és (2) a virginiai jog szisztematikus felülvizsgálata és reformja.⁷² Ez utóbbi "revízió" néven ismert. A Revisal szó szerint két köteg 126 törvényjavaslatot jelentett, amelyeket a Virginia Ház revíziós bizottsága Jefferson vezetésével 1776 októbere és június 1779.⁷³

Jefferson a törvényhozásba való belépése után nem vesztegette az időt, hogy munkához lásson a törvényekből álló kormány felépítésén. 1776. október 7-én, hétfőn elfoglalta helyét. Egy héten belül három jelentős törvényjavaslatot készített. Október 11-én, pénteken engedélyt kapott arra, hogy törvényjavaslatot nyújtson be a bíróságok létrehozásáról. Már csak ezért a munkáért is elismerték, hogy "Virginia igazságszolgáltatásának kiemelkedő alkotója".⁷⁴ Szombaton, 12-énth két törvényjavaslat benyújtására kapott engedélyt: a "Bill to Enable Tenants in Fee Tail to Convey Their Lands in Fee Simple" (Törvényjavaslat a földbérlők számára, hogy földjeiket birtokba adhassák)⁷⁵ és a "Bill for the Revision of the Laws" (Törvények felülvizsgálatáról szóló törvényjavaslat).⁷⁶ Hétfőn, 14-énth mindkét törvényjavaslatot benyújtotta. Az előbbi volt az első a "nagy reformtörvényjavaslatok közül, amelytől azt remélte, hogy lerombolja a vagyoni arisztokrácia alapjait". A kettő közül ez volt a kevésbé fontos!⁷⁷ A törvényhozás november 1-jén, szombaton fogadta el, érdemi változtatás nélkül. Már 23-ánrd, szerdán elfogadta a törvények felülvizsgálatáról szóló törvényjavaslatot. Az amerikaiak az elnök első száz napjáról beszélnek. Jefferson, aki csak mint állami törvényhozó volt hivatalában, szűk huszonhat nap alatt felülírta a földbirtokok közös jogát, új bíróságok létrehozását kezdte meg, és engedélyezte a virginiai törvények teljes átalakítását.

1776. november 3-án a gyűlés kinevezte az ötfős bizottságot a virginiai törvények újbóli megalkotására. Azzal, hogy a fiatalabb Jefferson kapta a legtöbb szavazatot, de facto ő lett a bizottság elnöke. A négy másik tag közül Jefferson egykori jogtanára, George Wythe járult hozzá a legtöbbet a felülvizsgálathoz.⁷⁸ A bizottságot létrehozó törvény "teljes jogkörrel és hatáskörrel ruházta fel a bizottságot, hogy felülvizsgálja, módosítsa, módosítsa, módosítsa, hatályon kívül helyezze vagy bevezesse az összes vagy bármelyik említett törvényt, törvényjavaslatokká alakítsa azokat, és jelentést tegyen róluk".

⁷² *The Papers of Thomas Jefferson (Volume to 2, 1777 June 18 Including 1779, the Revisal of the Laws, 1776-1786)* (Julian P. Boyd, szerk., 1950), 306. o.

⁷³ Id. 306-307.

⁷⁴ 1 *The Papers of Thomas Jefferson (1760-1776)*, 66. lábjegyzet, a 66. lábjegyzetnél. 605.

⁷⁵ Id. 560.

⁷⁶ Id. 562.

⁷⁷ Id. 561.

⁷⁸ A többi tag Edmund Pendleton (a képviselőház elnöke), George Mason (az állami alkotmány kidolgozója) és Thomas Ludwell Lee volt. A bizottság hamarosan elvesztette Ma- son-t (lemondás miatt) és Lee-t (halál). Bár Pendleton maradt, hogy csatlakozzon a végső jelentéshez, Jefferson és Wythe végezte el az eredetileg rábízott munka nagy részét.

a közgyűlés következő ülésére." A bizottságnak adott megbízás - amelyet Jefferson írt - széleskörű volt:

Mivel a későbbi változás, amely szükségszerűen bevezetésre került az ország kormányzati formájába, szükségessé vált az eddig hatályban lévő törvények megfelelő módosítása is, amelyek közül sok nem alkalmazható a most szervezett kormányzatra, mások a köztársasági szellemtől eltérő elveken alapulnak, mások pedig már régen, a változás előtt is elnyomták a népet, mégsem lehetett soha hatályon kívül helyezni, amíg a királyi hatalom fennállt, mások pedig, amelyek akkor keletkeztek, amikor őseink Nagy-Britanniában maradtak, nem alkalmazkodtak olyan jól a mi jelenlegi időbeli és térbeli körülményeinkhez, és szükség van bizonyos más törvények bevezetésére is, amelyeket, bár más államok tapasztalata bizonyította, hogy barátságosak a szabadság és az emberiség jogai szempontjából, nekünk nem volt szabad elfogadnunk...."⁷⁹

A bizottság 1779. június 18-án nyújtotta be jelentését. A háború és Virginia brit megszállása miatt a Közgyűlés csak évekkel később vette fel a jelentést. 1784-ben elrendelte a jelentés kinyomtatását. Jefferson ekkor már ötéves európai misszióra utazott.

Jefferson távollétében James Madison volt az, aki Jefferson törvényeit a Képviselőház elé terjesztette, és 1785 és 1787 között átvette a szponzorálást. Madison központi szerepe abban, hogy Jefferson common law-ellenes törvénymódosítását a virginiai gyűlés elé terjesztette, mindössze néhány hónappal az amerikai alkotmányozó gyűlés 1787-es összehívása előtt, ellentmond annak az állításnak, hogy a gyűlés azzal a feltételezéssel hívta össze a gyűlést, hogy az angol common law változatlanul fennmarad az Egyesült Államokban.⁸⁰

Október Madison 31,1785bemutatta a118 jelentés számláit126. Ezen az ülészen a törvényhozás harmincöt törvényjavaslatot fogadott el, a többit pedig az 1786. októberi ülészenakra halasztotta. Az 1786. októberi ülészen Madison további huszonhárom törvényjavaslat elfogadását biztosította. Az ülészen végén, január2,ban 1787,

⁷⁹ *Report of the Committee of Advisors Appointed by the General Assembly of Virginia in MDCCLXXVI* (1784) at 3 (elérhető a books.google.com oldalon).

⁸⁰ *Lásd a fenti 51. megjegyzés szövegét.*

a közgyűlés Madison támogatásával Jefferson javaslatának fennmaradó részét egy új revíziós bizottsághoz utalta frissítésre és további intézkedésekre.⁸¹

Jefferson törvényekből álló kormánya. Jeffersont joggal nevezték Jeffersonnak, a törvényhozónak, Jeffersont a törvényhozónak és Jeffersont a törvényhozónak. Ahogy Jefferson kortársaira, Nagy Katalinra, Nagy Frigyesre és Napóleonra is törvényhozásuk miatt emlékezünk, úgy Jeffersonra is a törvényhozás miatt kell emlékezni. Munkája nem volt kevésbé lenyűgöző, és nem is volt kevésbé kiterjedt. És - Katalin új törvénykönyvre vonatkozó javaslatát leszámítva - ő ért oda előbb. Ráadásul a munkát ő maga végezte! Jefferson jogalkotása mégis ismeretlen az amerikai jogászok körében. A jogi egyetemek nem foglalkoznak vele.⁸²

A laikusok vitatják, hogy a revízió "teljes kodifikáció" vagy "a hatályos törvények összeállítása" volt-e.⁸³ Több volt, mint az utóbbi, és közelebb állt az előbbihez. Az előbbit egyetlen ember vagy két ember sem tudta volna egyedül véghezvinni az alatt a három év alatt, ami Jeffersonnak és Wythe-nak rendelkezésére állt.

A Jefferson és Wythe által vállalt munka nagyságát még a jogászok számára is nehéz felfogni. Az ügyvédek egyszerre csak egy-egy ügyön dolgoznak. A tanácsadás során tanácsot adnak arról, hogyan látják a jogot egy vagy néhány tényállásban. A pereskedés során egy olyan nézet mellett érvelnek, amelyről úgy látják, hogy az ügyfelük számára előnyös. A bírák a tények egy csoportjára és az arra esetleg alkalmazandó jogszabályokra összpontosítanak. Amerikában a jogtanárok az ügyvédek szerepét töltik be. A jó törvényhozóknak viszont nem egy esetre, hanem az összes lehetséges esetre vonatkozóan kell províziót készíteniük, még akkor is, ha jól tudják, hogy nem tudnak minden esetet előre látni. A jó törvényhozóknak néhány érthetetlen szóval kell megragadniuk, hogy mit akarnak, mit tegyenek az emberek. A jó törvényhozóknak a törvényeiket belsőleg és más törvényekkel összhangban kell tartaniuk. John Austin úgy látta, hogy ez "a jogalkotás technikai része összehasonlíthatatlanul nehezebb, mint az, amit etikai résznek nevezhetünk."⁸⁴

A törvényhozás során Jefferson a törvények kormányát építette. Ő volt az új köztársaság tervezője. Tervei lerombolnák a régi törvényeket, amelyek

⁸¹ *Thomas Jefferson iratai (177. 2,1777júniusi18 kötet), fenti jegyzet, 177. oldal.72, 322-323.*

⁸² A nemzetek középiskolái talán jobb munkát végeznek. *Lásd pl. "Jefferson The Legislator (1776-1779)", in Thomas Jefferson and His World (American Heritage Junior Library, Narrative by Henry Moscow in consultation with Dumas Malone, 1960), 48-53.*

⁸³ *Lásd: The 2Papers of Thomas Jefferson (181779 júniusaig2,1777 terjedő kötet), fenti jegyzet. 72, a címen. 315.*

⁸⁴ John Austin, *Codification and Law Reform*, in 2 John Austin, *Lectures on Jurisprudence or the Philosophy of Positive Law* 1092, 1099 (5th. kiadás, Robert Campbell, szerk., 1885).

alkalmazhatatlan, elnyomó, a republikánus érzékenységgel ellentétes, vagy egyszerűen nem jól illeszkedik a jelen korhoz és körülményekhez, ahogyan azt a bizottságot létrehozó törvény előírta. Jefferson tervei a meglévő törvények és intézmények racionalizálására és újak létrehozására irányultak. Kormányt hoznának létre, útmutatást adnának a kormányzóknak, hogyan kormányozzanak, és eligazítanák a kormányzottakat, hogy mit várnak el tőlük. Kiszakította azokat a szokásjogokat, amelyeket feudálisnak, sértőnek vagy egyszerűen csak ostobának talált.

Jefferson revíziója nem utal arra, hogy a korabeli szokásjogi törvényhozási módszereket a vízióinak köztársasága megvalósítására használná. Ezzel szemben a Revisal törvényhozás volt. Jefferson aligha járhatott volna el másképp. Csak a törvények gyökereitől gyökereztetik ki a régi törvényeket, alakíthatják át a racionálisan megmaradt intézményeket, hozhatnak létre teljesen új intézményeket, és adhatnak útmutatást a kormányzás módjára vonatkozóan. Jefferson mind a négy célt a törvényhozás segítségével kívánta elérni.⁸⁵ Egy demokratikus köztársaságban Jefferson nem rendelhetett el bírósági úton új társadalmat és új törvényeket. Meg kellett szereznie a demokratikusan megválasztott törvényhozás hozzájárulását.

*Jefferson törvényhozásának lényege.*⁸⁶ A történészek - ahogy maga Jefferson is - törvényhozói munkájának lényegére összpontosítanak. Életrajzirói huszonöt-ötven oldalon keresztül ismertetik azt. Csak a Revisal törvényjavaslatai kilencven túlméretezett fólióoldalon, apró betűkkel nyomtatva (egy nagy oktávós könyvben több mint háromszáz oldalt nyomtattak ki szabványos betűtípussal). Más jogszabályokat is írt vagy szponzorált.

⁸⁵ A szokásjog kedvelői rámutatnak arra, hogy Jefferson elutasította a bizottsági tagtárs Pendleton javaslatát, hogy vizsgálja felül az egész virginiai szokásjogot, de úgy döntött, hogy csak néhány "szükséges változtatást" eszközöl benne. Orth, "The Persistence of the Common Law," *supra* note 21, at 73, 84. A Revisal százhuszonhat törvényjavaslata, nem is beszélve Jefferson többi jogszabályáról, több mint "néhány" szükséges változtatást eszközölt. Azzal, hogy Jefferson csak azt a szokásjogot tartotta meg, amely "a fennmaradt legkorábbi statútumok időpontjához" (azaz a tizenkettedik századhoz) képest korábbi volt, nem sok mindent hagyott érintetlenül. Tekintettel arra a rengeteg munkára, amelyet Jefferson és Wythe - Pendleton kevés segítségével - vállalt, valószínűnek tűnik, hogy Jefferson, ahogy később mondta, gyakorlati okokból cselekedett. Ráadásul Pendleton úgy gondolta, hogy Blackstone-t teszi meg egy ilyen kódex alapjául, amivel Jefferson valószínűleg nem értett volna egyet. Mindenesetre, ha a revizorok az egész anyagi szokásjogot átvették volna, ez még mindig nem jelenti azt, hogy támogatták volna a szokásjogot. *Lásd pl.* Jefferson John Tyler bírónak írt levelét, 1812. június 17. (a common law-ban a méltányossági bíróságok által elért javításokat "törvényben kellene átadni a common law bíróságainak").

⁸⁶ A következő bekezdések általában nem hivatkoznak a Revisal egyes törvényjavaslataira. A fentebb 79. lábjegyzetben idézett bizottsági jelentésben, valamint Boydnak a Revisalról szóló elemzésében találhatók, amely megtalálható a 2 *The Papers of Thomas Jefferson (Volume 2, 1777 to 18 June 1779)*, *supra* note. 72.

sored hasonló mértékű volt. Ő volt, ahogyan lapjainak szerkesztője mondta, "egy igazi törvényhozási szerkesztőség".⁸⁷

Jefferson egy új társadalom felépítésén dolgozott. Olyan jogszabályokat tervezett, amelyek a szokásjog gyökereit sújtották: a földtörvényt, az öröklési és a büntetőjogot. Az egyik életrajzíró szerint Jefferson "teljesen felül akarta írni az angol jogrendszert, amely 170 éven át láncra verte Virginiát".⁸⁸ Jefferson eltörölte a primogenitást és teljesen megváltoztatta a leszármazási szabályokat. Új büntetőtörvényt terjesztett elő, "hogy a bűncselekmények és a büntetések arányosak legyenek a [korábban] halálos kimenetelű esetekben". A törvény egyetlen szavazattal nem került elfogadásra. Jefferson olyan törvénytervezetet készített, amely örökre véget vetett annak az elképzelésnek, hogy a szokásjog a keresztény tanokat a jog részévé tette. Jogalkotása felozlatta az anglikán egyházat Virginiában. A vallásszabadságot megalapozó törvényjavaslata a legismertebb az összes törvényjavaslata közül.

Jefferson a common law intézményeinek megszervezésére és racionalizálására törekedett. Törvényhozása újrafogalmazta és átszervezte a bírósági intézményeket és eljárásokat mind a polgári, mind a büntetőjogi területen, hogy - írja egy történész - "az eljárási biztosítékok köpenyét mindenki számára biztosítsa".⁸⁹

Jefferson törvényhozása átszervezi a kormányzatot annak minden ágában. A törvény rendelkezett az állami miliciáról és haditengerészetről, a haditanácsról, a kereskedelmi tanácsról és a számvevők tanácsáról. Megosztotta a törvényhozás kerületeit, és rendelkezett a választásokról és kinevezésekről. Létrehozott egy állami földhivatalt a nyugati földekre vonatkozó követelések kezelésére.

Jefferson nem tudta, hogyan kezelje a rabszolgaságot. Véget akart vetni neki, de nem tudta, hogy politikailag hogyan tehetné. Ma törvényjavaslatai a legjobb esetben is szerényen progresszívnek, legrosszabb esetben pedig ijesztően rasszistának tűnnek: fokozatos felszabadítás, majd kötelező kivándorlás.⁹⁰ Egyéb jogszabályai a személyi státusz mindenféle formájával foglalkoztak, beleértve a rabszolgákat, a szerződéses szolgákat, a mulattokat, az állampolgárokat és a külföldieket.

⁸⁷ Thomas Jefferson iratai (181779. 2,1777júniusi kötet), fenti jegyzet,72, 1779. június. 306.

⁸⁸ Randall, 64. lábjegyzet, a 285.

⁸⁹ Lerner, 53. lábjegyzet, a 64.

⁹⁰ Vö. Lerner, *supra* note 53, 88. o. (szimpatikus, "a társadalom felkérést kap, hogy növelje reményeit, még akkor is, ha a dologi rabszolgaság olyan rendszerében vergődik, amely minden bátor tervet elárasztani vagy megfertőzni ígér") John T. Noonan, Jr. "Chapter "2Virginian Liberators" in John T. Noonan, Jr., *A jog személyei és maszkjai: Cardozo, Holmes, Jefferson, and Wythe as Makers of the Masks* (1976), 29-64. o. (kritikus). *Lásd még* Dumas Malone, "Chapter XIX. A törvények építésze: (Jefferson and His Time, 1. kötet, 1948), 261-273. o.; Randall, 53. lábjegyzet, 300-303. o.

Jefferson újrafogalmazta és racionalizálta a születőben lévő szabályozási államot. Törvényei olyan különböző kérdésekkel foglalkoztak, mint az állatok fertőzése és tenyésztése, a kocsmák engedélyezése és szabályozása, a malomgátak, a nyilvános raktárak, az áruhamisítás, az egészségtelen hús és ital, a közegészségügyi oltás és karantén, az uzsora, a szerencsejáték és az, amit mi tisztességtelen versenynek neveznénk.

Jefferson azon dolgozott, hogy felépítse azt, amit mi szociális államnak nevezhetnénk. Törvényhozása rendelkezett a közutak fenntartásáról és építéséről, kompok létrehozásáról, állami postaszolgálatról, a szegények támogatásáról, a népszámlálási adatok nyilvántartásáról és a polgári bírósági eljárásokban nyújtott jogi segítségről.

Az új törvényjavaslatai közül Jefferson a "tudás általánosabb terjesztését" célzó törvényjavaslataira volt a legbüszkébb. Jefferson általános közoktatást akart bevezetni. A közoktatásról szóló törvényjavaslata egy generáción át amerikai modell volt. Törekedett egy nyilvános kutatókönyvtár létrehozására, a William and Mary College újraszervezésére és a Virginiai Egyetem létrehozására.

Jefferson foglalkozik a törvényekkel. Jefferson tudta, hogyan kell a törvényekkel bánni. A legjobb gyakorlatai közé tartozott néhány:

- *Szakmai fogalmazás.* Jefferson idejében a testületként működő törvényhozók általában egyetlen, néhány hónapos ciklus alatt dolgozták ki a jogszabályokat. A törvény, amelyet Jefferson írt, kivette a felülvizsgálatot a szokásos törvényhozási ciklusból, és a munkát szakértőkre bízta. A törvény megmagyarázta, hogy miért: "egy ilyen nagyságrendű, munkaigényű és nehézségű munka nem végezhető el a Képviselőház rövid és zsúfolt ülészeit alatt".
- *A számlák indoklása.* Jefferson idejében a törvényhozás általában egyszerűen úgy kezdődött, hogy "legyen megalkotva", magyarázat nélkül, hogy miért. Jefferson azonban a legfontosabb törvényeit elegáns magyarázatokkal, néha proemeknek nevezett indoklásokkal vezette be, amelyek a javasolt törvényhozás alapjait taglalták.⁹¹
- *A javasolt jogszabály nyilvános véleményezés céljából történő közzététele.* Általánosságban elmondható, hogy a virginiai törvényhozás maga döntött a törvényjavaslatok érdeméről. A nehézkes kommunikáció és szállítás, valamint a drága nyomtatás korában aligha volt elképzelhető más út. A Revisal esetében azonban a törvényhozás elrendelte a re- vizal kinyomtatását. Kilenc hónapos véleményezési időszakot engedélyezett. A nyomtatást elrendelő törvény megmagyarázta, hogy miért: "annak érdekében, hogy a

⁹¹ *Lásd Lerner, Supra note, at 53,90.*

a polgároknak széles körben lehetőséget adjunk egy olyan mű megvizsgálására és megfontolására, amely ilyen sokrétű és lényeges változtatásokat javasol jogi kódexünkben."⁹²

- *A jogszabályi megfogalmazás egyértelműsége.* Jefferson tisztában volt annak szükségességével és nehézségével, hogy a jogi szabályokat olyan nyelven kell megfogalmazni, amely kifejezi a szándékot, miközben az összes törvény összhangban marad egymással. Maga az írott jogban történő átfogó felülvizsgálat gondolata is ezt mutatja. Jefferson igyekezett egyensúlyt teremteni a régi és az új között a szövegezés során. Társszerzőjének, Wythe-nak ezt írta: Wythe: "Stílusában a pontosságra, a rövidsége és az egyszerűsége törekedtem, megőrizve azonban a bevett jog szavait, bárhol is szentesítették jelentésüket a bírói döntések, vagy technikai jellegűvé tették őket a mi korunkban".⁹³
- *Érthető.* A magas színvonalú jogalkotáshoz követhető, írott törvényre van szükség. Életrajzírói - laikusok - úgy dicsérik a büntető törvényjavaslatokban használt nyelvezetét, mint "az egyszerű, elegáns írás mintaképe"⁹⁴ és "a laikusok számára is érthető".⁹⁵

Jefferson jogállama. Jefferson oktatással kapcsolatos törvényjavaslati - bár annak idején Virginiában nem fogadták el őket - azt mutatják, hogy Jefferson olyan törvényekre törekedett, amelyek megtalálják a megfelelő egyensúlyt a kormányzati feladatok meghatározása és a kormányzók számára a jó kormányzáshoz szükséges rugalmasság biztosítása között.

A kormány irányt ad. Jefferson javaslati részletesen meghatározzák, hogyan kell az iskolákat létrehozni. Nemcsak azt határozzák meg, hogy mit kell tenni, hanem azt is, hogy ki tegye azt. A "választóknak" megvan a maguk feladata, a "tanácsosoknak" a maguké, a "felügyelőknek" pedig a maguké. Az utóbbiak feladata a tanárok kinevezése és elmozdítása, valamint a tanulók vizsgálata. Summa- rizáló Lerner megjegyzi:

A gimnáziumok látogatóinak feladata az iskola igazgatójának és gondnokának felvétele és kirúgása, a tandíj megállapítása, valamint az iskola, a személyzet és a diákok ellenőrzése. Mind a százasok felügyelőinek, mind a gimnáziumok látogatóinak feladata, hogy gondoskodjanak arról, hogy minden általános oktatási terv, amelyet a gimnáziumok és a gimnáziumok látogatói készítenek.

⁹² Amint idézi: *The 2Papers of Thomas Jefferson (181779. 2,1777júniusi kötet), 72.* lábjegyzet, a következő címen 310.

⁹³ Jefferson to Wythe, Nov The 1,1778,2*Papers of Thomas Jefferson (Volume 2,1777 1779. június 18-ig), lásd a 72,229.* lábjegyzetet, 230.

⁹⁴ Randall, *Supra* note at64, 298.

⁹⁵ Mallone, *Supra* note at90, 271.

A William and Mary College látogatói által javasolt szabályokat be kell tartani. A tanárok felelősek a teljesítményükért; ahogyan a köznemességhez való hűségükért is; a felügyelők felelősek az ajánlásaikért és kinevezéseikért; a tudósok felelősek azért, hogy a legjobbat hozzák ki abból a zsenialitásból, amivel rendelkeznek. Röviden, az oktatási rendszer létrehozásának és fenntartásának teljes rendszere önmagában is a felelős önkormányzatiságra való nevelést jelenti. Amikor Jefferson a törvényjavaslatot ilyen részletekkel ruházta fel, egyúttal a legteljesebb magyarázatot adta arra, hogy mit értett az önkormányzatiság alatt. ... [Egy] szabad népnek képesnek kell lennie "az emberek cselekedeteinek és terveinek megítélésére". Jeffer- son törvényjavaslata minden szinten magában foglalja ezt a szándékot."⁹⁶

A jogszabályok végső megítélése az, hogy működnek-e. Mivel Jeffer- son írásának nagy részét nem fogadták el, és mivel az elfogadott törvények nagy része hamarosan elavulttá váló kérdésekkel foglalkozott, nehéz megítélni, hogy törvényjavaslatai mennyire működtek volna. Néhányat azonban lehet mérni. Az egyik kommentátor kiemelte Jefferson 1775 októberében, egy évszázaddal később elfogadott, a leszármazottakról szóló statútumát. Ez a törvény "lerombolta" "a korábban létező (angol) leszármazási jog minden foszlányát", és ellentmondásos elveken alapuló új jogot hozott létre. Ennek ellenére a tisztelője azt írta: "Olyan pontos, átfogó és kimerítő, egyszerű és világos kifejezésekkel fogalmazták meg, hogy egy teljes évszázad tapasztalata során *egyetlen kétség sem merült fel a törvény bármely részének felépítését és hatását illetően.*"⁹⁷

6. Következtetés

Tíz évvel ezelőtt Charles Abernathy professzor azt mondta egy német jogászokból és bírákból álló hallgatóságnak, hogy bár ők és amerikai kollégáik az amerikai jogrendszer gyökereit az angol common law-ban és az egyidejű jogalkotás és jogalkalmazás common law eljárásában látják, "az alkotmányjog - Amerika legnagyobb jogi hozzájárulása a jogállamiság modernkori tiszteletéhez - tekintetében az amerikai jogrendszer gyökerei szilárdan Európában, nem pedig Angliában gyökereznek".⁹⁸ Itt felvettem, hogy nagyjából ugyanez mondható el az amerikai jogalkotásról általában.

⁹⁶ Lerner, *fentebb* 53,80-81. o.

⁹⁷ R.G.H. Kean, "Thomas Jefferson as a Legislator", 11*Virginia L.J.* (1887) 705, (720kiemelés az eredetiben).

⁹⁸ Charles Abernathy, "The Lost European Aspirations of US Constitutional Law", in *Februar24. 1803: Die Erfindung der Verfassungsgerichtsbarkeit und ihre Folgen* (Werner

Ebben a hozzászólásban nem azzal foglalkoztam, hogy Adams és Jefferson gondolatai honnan származnak, hanem azzal, hogy hová vezethetnek. A törvények és nem az emberek kormányzása inkább a demokratikus jogállamra emlékeztet, mint a korabeli common law Dicey-féle jogállamiságára. Az ő államuk olyan állam, amely demokratikus törvényhozás által elfogadott törvényeken alapul, olyan eljárásokkal, amelyek célja a közjót előmozdító törvények létrehozása. Törvényeik jól kidolgozottak és következetesek önmagukban és más törvényekkel, hogy senki ne kényszerüljön arra, hogy egy törvényt megszegjen egy másik követése érdekében. Törvényeik a népet - a kormányzottakat és a kormányzókat egyaránt - a személyes felelősségen alapuló jó döntések meghozatalára irányítják. Irányelveik érthetőek és nem homályosak. Hűen értelmezhetőek. Nem veszik a bátorságot, hogy alkalmazásuk minden kérdését előre eldöntsék. Út a jó kormányzáshoz és a jogszabadsághoz vezetnek.

Kremp, szerk., *Atlantische Texte*, vol. 19, 2003) 371. Az alkalom a Legfelsőbb Bíróság *Marbury kontra Madison* ügyben hozott döntésének 100. évfordulója volt. A klasszikus római jogi eszmékről az amerikai alkotmányban lásd David J. Bederman, *The Classical Foundations of the American Constitution: Prevailing Wisdom* (2008); M.N.S. Sellers, *American Republicanism: Roman Ideology in the United States Constitution* (1994).